

lidne ja uudne

Uued ajad on andnud paljudele eestimaalastele võimaluse iidseid ehitismälestisi oma silmaga vaatamas käia. Ent vaevalt Parthenoni varemetes uitaval turistil torkab pähe, et sellelgi uhkel ehitisel oli kunagi katus, mida kandsid puidust talad. Aga võiks, sest siis ei tuleks mõttesegi väita, et suurte avade ja koormuste puhul pole terasele alternatiivi.

Parthenoni katuste suurim ava on 11 meetrit. Üle selle ei saanud minna suhteliselt lihtsa skeemi tõttu: puud lihtsalt ei kasva nii jämedaks. Aga juba sel ajal pidi Itaalia aladel olema meistreid, kes valdasid lihtsamate fermide tegemise oskusi, sest ehitised olid veelgi suuremad.

Neid oskusi arendati edasi ja rakendati paljude kirikute ehita-

misel. Santa Maria Maggiore basiilikas Roomas, ehitatud aastatel 432–440, on puitfermide pikkuseks 25 meetrit.

Tolle aja ehitusmeistritele oli puidu kasutamine loomulik: oli ju puit ainus materjal, mis suutis vastu võtta ka tõmbepinget. Betoonilegi tuleb tõmbepingete tõttu lisada terasarmatuur, aga kas puit pole mitte odavam ja keskkonnasõbralikum? Puidu ja betooni ning puidu ja terase koos kasutamise probleeme käsitleb Puuinfo selles numbris Tallinna Tehnikaülikooli professor Karl Õiger. Selgub, et needki variandid, mis praegustele ehitajatele uudsetena tunduvad, on tegelikult juba ammu järele proovitud, sealhulgas ka Eestis.

Loomulikult on vale väita, et midagi uut välja ei mõelda. Valisin selle artikli juurde kaks fotot, mõlemad puidust kaarega sildadest. Neist vanema, enne 1408. aastat (täpsemalt pole teada) valminud Spreueri sillal kahtlemata liimi ei kasutatud, tõenäoliselt on puidukihtide vahel lihtsad salapulgad. Võrdlus moodsa Leonardo da Vinci sillaga (teisel fotol) Norras peaks näitama, et liimpuidu kasutuselevõtt ei ole avardanud ainult tehnilisi võimalusi, vaid on andnud ka arhitektidele vabamad käed oma ideede ellurakendamiseks. Tehnilise poole pealt aga niipalju: kindlasti pole juhus, et suurima mõeldava koormusega silla materjaliks valiti just puit. Sellestki on meie ajakirjas juttu.

Ühesõnaga on puit samaaegselt nii iidne kui ka uudne materjal, mille laiemale levikule püüab Puuinfo kaasa aidata.

MÄRT RIISTOP,
Puuinfo vastutav väljaandja

Märt Riistop

